

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 53, din 30.07.2011

Prioritățile Președinției Poloneze la Consiliul Uniunii Europene

**Transcriptul emisiunii radiofonice, din 30 iulie 2011, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.*

Principalele teme ale emisiunii:

1. Ce înseamnă Președinția unei țări la Consiliul UE
2. Obiectivele Poloniei pe durata celor șase luni de președinție la Consiliul UE
3. Așteptările R. Moldova față de Președinția Poloniei la Consiliul UE
4. Perspectiva liberalizării regimului de vize cu UE
5. Impactul crizei politice din R. Moldova asupra reformelor necesare pentru apropierea Chișinăului de UE

Corneliu RUSNAC, moderator IMEDIA: Buna ziua stimați ascultători! Sunt Corneliu Rusnac și vă salut la o nouă serie de emisiuni de Sinteze și Dezbateri pe teme de Politică Externă. Aceste emisiuni sunt realizate cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțate de Fundația Friedrich Ebert.

În emisiunea de astăzi vom discuta despre recentul club de presă organizat de APE și consacrat preluării de către Polonia, începând cu luna iulie a Președinției Consiliului European. La ședința clubului a participat *Ambasadorul Poloniei în R. Moldova dl Bogumil Luft, Directorul Departamentului Integrare Europeană din cadrul Ministerului de Externe și Integrare Europeană dl Valeriu Gheorghiu, precum și directorul executiv al APE dl Victor Chirilă.* De la bun început Ambasadorul polonez a încercat să explice ce înseamnă de fapt Președinția unei țări în Consiliul UE, Bogumil Luft:

1. Ce înseamnă Președinția unei țări la Consiliul UE

Bogumil LUFT, Ambasadorul Poloniei în R. Moldova: Aceasta nu este Președinția Uniunii Europene, este Președinția Consiliului Uniunii Europene. De fapt, acest Consiliu este un sistem de colaborare, de dezbateri și de luare de decizii în toate domeniile de cooperare între țările Uniunii Europene. Din cauza asta Consiliul Uniunii Europene se adună în fiecare caz compus din diferiți Miniștri, de exemplu când se dezbate probleme legate de economie sunt Miniștrii Economiei, când se dezbate probleme de justiție sunt Miniștrii Justiției. De fiecare dată, Ministrul care reprezintă țara ce are Președinția, este Președinte și organizator al dezbaterilor. Deci, are o mare influență în ceea ce privește agenda de discuții, adică țara respectivă influențează agenda dezbaterilor, promovează niște probleme și asta este cel mai important element al rolului țării care deține Președinția. De exemplu, Consiliul Uniunii Europene compus din Miniștri de Externe dezbate sub Președinția dnei Baronese Ashton, Reprezentantul UE pentru politica externă, iar Summit-ul UE compus din Prim Miniștri sau Președinți este prezidat de un Președinte, dl

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 53, din 30.07.2011

Van Rompuy. Acum înțelegeți probabil mai clar ce înseamnă aceasta, care sunt limitele și care sunt posibilitățile pe care le are Președinția.

Corneliu RUSNAC: Dar, care sunt obiectivele Poloniei pe durata celor șase luni de președinție la Consiliul UE?

2. Obiectivele Poloniei pe durata celor șase luni de președinție la Consiliul UE

Bogumil LUFT: Programul este alcătuit din trei elemente importante. Unul este legat în special de economie. Acum avem criza economică și este evident că toată Europa se confruntă cu această problemă a crizei. Nu vreau să intru în detalii, dar în programul polonez pentru aceste șase luni vrem să promovăm o gândire și niște acțiuni de viitor, adică nu numai combaterea crizei, dar și ideea că integrarea europeană precum și cea mai strânsă posibil colaborare a țărilor Uniunii Europene este o șansă nu numai pentru combaterea crizei, dar și pentru dezvoltare în viitor. A doua prioritate este dezvoltarea securității țărilor europene prin colaborarea cea mai strânsă posibil. Dezvoltarea sistemului de colaborare în domeniul de securitate militar și nemilitar, în domeniul combaterii crizelor de tot felul, aceasta este cea de a doua prioritate. A treia este legată de politica externă, mai ales de politica de vecinătate și aici trebuie să spunem un lucru. În general, sunt două direcții ale politici de vecinătate a UE, cea sudică și cea estică. Acum de câteva luni în vecinătatea sudică a Europei avem multe evenimente politice foarte interesante, este un fel de revoluție în toată această zonă, în toate țările Aricii de Nord și Orientul Apropiat, în toată zona asta unde țările au ceva în comun între ele, ceva cultura, sunt țări arabe, musulmane. Acolo, în ultimele luni a început un proces care poate să fie bun. Este probabil ca acest proces să aducă mai multă democrație, un lucru care ar fi foarte bun pentru colaborarea noastră cu aceste țări. Este important ca vecinii noștri să fie mai apropiați de noi, să împărtășească valori comune cu noi. Din această cauză, UE încearcă să ajute aceste țări din vecinătatea sudică și noi considerăm că acest lucru este foarte important pentru toată Europa, inclusiv pentru noi, și vrem să susținem această activitate.

În același timp, vrem să subliniem, să aducem la cunoștința țărilor care sunt puțin mai departe de această vecinătate estică pentru care am și creat acest proiect de Parteneriat Estic, că această direcție este și ea foarte importantă pentru securitatea UE și pentru dezvoltarea colaborării economice. Aceasta nu este o direcție mai puțin importantă, acest lucru am dori să îl subliniem și programul Președinției prevede un eveniment foarte important adică Summit-ul Parteneriatului Estic de la Varșovia în septembrie.

Corneliu RUSNAC: Ce așteptări are R. Moldova față de Președinția Poloniei la Consiliul UE?

3. Așteptările R. Moldova față de Președinția Poloniei la Consiliul UE

Valeriu GHEORGHIU, Directorul Departamentului Integrare Europeană din cadrul Ministerului de Externe și Integrare Europeană: Indiferent de care țară deține Președinția noi avem un program bazat pe Programul de Guvernare, dar și pe evoluția relațiilor noastre cu UE. Altă problemă este dacă noi putem să realizăm ce ne dorim în perioada unei Președinții sau alteia. Dl Ambasador a spus că este foarte important rolul țării care deține Președinția pentru elaborarea și realizarea agendei. Acum, dacă ne gândim

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 53, din 30.07.2011

că Polonia este o țară mare, importantă, este o țară care a venit cu propunerea împreună cu Suedia ca să fie elaborată Politica Parteneriatului Estic, politică care a fost acceptată de toate statele UE, dar a fost inițiativa Poloniei și a Suediei și nu a Ciprului sau a altor țări mediteraneene care au alte interese. Dacă ținem cont de faptul că în Polonia se cunoaște mult mai bine situația noastră, se cunoaște ce prezentăm noi. Nu este un secret că nu în toate țările UE lumea o să poată găsi imediat pe hartă unde este R. Moldova. Dacă ținem cont de toate aceste aspecte, bineînțeles că noi încercăm să ne planificăm cât mai multe activități pe care să le realizăm în această perioadă. În această ordine de idei, prioritățile noastre sunt următoarele: în primul rând în domeniul liberei circulații, noi întreprindem toate eforturile ca să implementăm prima fază a dialogului pe vize, este faza legislativă, când trebuie să definim cadrul juridic necesar pentru liberalizarea regimului de vize și să trecem la faza a doua, faza operațională care înseamnă de fapt promovarea acelor politici în conformitate cu noul cadru juridic. Nu este ușor, dar de la bun început vreau să vă spun că numai când am lansat acest dialog, când nu era chiar lansat, noi am avut susținerea experților din Polonia care pur și simplu au venit și ne-au dat sfaturi și care atunci când ne-am adresat la ei „Uitați-vă la legea cutare și cutare puteți să ne spuneți unde este problema?” ei ne-au spus.

Polonia este una dintre șapte țări cu care am încheiat memorandum de colaborare în domeniul integrării europene, dar esența este de fapt susținerea Moldovei în procesul de integrare europeană. Este unica țară cu care funcționează foarte bine așa numitul Forum Moldo - Polonez când instituțiile noastre lucrează la direct, grănicerii cu grănicerii, cei de la agricultură cu cei de la agricultură, iar Ministerele de Externe fac periodic totaluri și văd împreună cu toți ceilalți ce urmează să mai facem și suntem foarte recunoscători Poloniei pentru acest fapt. Polonia este, de asemenea, o țară care ne acordă și asistență, inclusiv financiară, inclusiv ambasada de la Chișinău și vă mulțumim dle Ambasador.

Al doilea domeniu, este domeniul negocierii zonei de liber schimb cuprinzător și aprofundat. Aici, iarăși eu aș zice că experiența Poloniei este foarte importantă pentru noi dacă ne gândim. Da, este vorba de comerț, de liber schimb dar aceasta este o parte a economiei. Dacă ne gândim că Polonia este unica țară din UE care nu a intrat în criză atunci când toți ceilalți au intrat aceasta ne spune cât de relevantă este cooperarea noastră cu Polonia. În acest domeniu, noi avem vrea să începem negocierile în privința zonei de liber schimb, să avem una sau poate două runde în acest an, astfel ca să intrăm deja în acest proces și cine știe poate peste un an să îl și terminăm.

S-au început negocierile privind aderarea Moldovei la Spațiul Aerian Comun European. Din relatările colegilor care participă am înțeles că negocierile sunt foarte constructive și noi, iarăși, sperăm că anume în perioada Președinției poloneze noi o să încheiem și acest capitol al relațiilor noastre, mai bine zis o să deschidem un capitol nou care înseamnă liberalizarea spațiului aerian. Noi avem mai multe domenii de colaborare și în general, ca și alte state partenere, ne-am expus pe marginea declarației care urmează să fie adoptată la Summit-ul din Varșovia, 29-30 septembrie de care a pomenit dl Ambasador. Și aici, noi nu numai că sperăm, dar vedem că Președinția poloneză, de fapt, sprijină poziția noastră, vine cu niște abordări foarte pozitive. În principiu, ar putea să aștepte ce o să spună alții, dar președinția poloneză insistă ca în Summit să fie mai concret spus despre liberalizarea regimului de vize și facilitare, despre faptul că țările care realizează mai multe reforme să fie mai avansate în relațiile cu UE și așa mai departe.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 53, din 30.07.2011

Așteptările noastre sunt mari și se bazează pe ceea ce am spus de la început, ponderea mare a Poloniei în UE, experiența și cunoașterea situației de la noi.

Corneliu RUSNAC: Printre așteptările R. Moldova se numără și un regim de vize liber cu UE. Când ne putem aștepta la un regim liberalizat de vize pentru cetățenii moldoveni? Din nou Valeriu Gheorghiu:

4. Perspectiva liberalizării regimului de vize cu UE

Valeriu GHEORGHIU: Este greu să spunem exact data și ziua când o să obținem, faptul că, de exemplu R. Moldova este prima țară din spațiul spre estul UE care a început să perfecteze pașapoarte biometrice și este prima țară care perfectează în exclusivitate pașapoarte biometrice pe tot teritoriul țării, iar de la 1 ianuarie acest lucru va fi realizat și în toate ambasadatele noastre în străinătate. Acest moment este unul din momentele decisive pentru luarea deciziilor. Dacă nu este securitatea documentelor nu putem vorbi despre faptul că vom avea regimul liberalizat de vize. Problema mai este în alta. Noi, într-adevăr, întreprindem mari eforturi și dacă ne uităm la experiența țărilor din Balcani ar trebui să credem că către sfârșitul anilor 2012 condițiile să fie realizate. Eu nu zic, chiar tot atunci, în aceeași zi, Consiliul să ne dea liber a vize, dar condițiile să fie realizate. Mai este problema că nu totul depinde de noi. Ați văzut evenimentele din Africa de Nord de care a pomenit dl Ambasador, care au dus la fluxuri mari de migranți în țările UE. Aceasta cere pe de o parte niște revizuire a politicii, s-a ajuns la aceia că unele state au decis temporar să iasă din zona Schengen, ca să zicem așa mai direct. De aceia, sunt state care sunt reticente în general, nu față de Moldova, dar în general și acest fapt depinde și de situația de acolo. Cred că mult va depinde și de cine, în 2012, va câștiga alegerile din Franța socialiștii sau dreapta. Iarăși, sunt lucruri care nu depind numai de noi. Dacă judecăm după experiența țărilor din Balcani, pentru că nu suntem mai răi sau mai buni, ar trebui peste un an jumătate să reușim.

Corneliu RUSNAC: Ce spune însă Ambasadorul polonez despre perspectiva liberalizării regimului de vize?

Bogumil LUFT: Pentru a lua decizia de deschidere a granițelor pentru oameni dintr-o anumită țară, este important ca aceasta să fie văzută ca o țară nu numai democratică, dar o țară care se dezvoltă, în care există speranța oamenilor, că de altfel oamenii pleacă și nu se mai întorc; că este o țară în care nu este nici un pericol în ceea ce privește contactul cu alte țări de unde nu vine nici un pericol; că este o țară stabilă. Toate aceste elemente sunt importante pentru luarea deciziilor mai ales în situația prezentă. ...Aceasta este situația acolo, în niște țări europene, pentru că în Polonia nu avem aceasta problemă, dar sunt multe țări în care sunt niște fenomene care nu sunt foarte favorabile pentru asta. În situația asta, în care sunt și acolo probleme independente de R. Moldova, ar trebui să fie realizată o transformare în R. Moldova, să fie evident că merge spre un viitor mai bun, un lucru care trebuie să fie subliniat, demonstrat într-o anumită perioadă de timp mai lungă și atât, că restul nu depinde de voi.

Corneliu RUSNAC: În ce măsură criza politică din R. Moldova poate afecta reformele necesare pentru apropierea Chișinăului de UE?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 53, din 30.07.2011

5. Impactul crizei politice din R. Moldova asupra reformelor necesare pentru apropierea Chișinăului de UE

Bogumil LUFT: Este evident că atunci când apare această criză politică este foarte greu de realizat un program de reforme, iar pentru aceasta, clasa politică de la guvernare trebuie să fie unită. Reforma este ceva foarte greu, este grea pentru societate. Este periculoasă din punct de vedere politic în sensul în care electoratul nu primește neapărat bine niște activități de reforme care sunt absolut necesare. În această situație stabilitatea politică este foarte importantă, dar să știți că și gradul de stabilitate poate fi mai mare sau mai mic. Acum nu cred să fie situația așa dramatică. Sunt realizate niște reforme, ar fi mai bine ca ritmul reformelor să fie mai accentuat dar, cred că dacă așteptăm puțin aceasta se va rezolva. Această vară nu este momentul cel mai bun ca să dezbaterem acest subiect. Mai este încă un lucru, noi europenii am spus deja, de multe ori acest lucru. Nu cred că este necesar să spun încă o dată, toată lumea știe și cred că trebuie să așteptăm sfârșitul vacanței.

Corneliu RUSNAC: Până acum în presă, dar și în mediile politice R. Moldova era calificată ca o istorie de succes în relațiile cu UE. În ce măsură acest calificativ de istorie de succes rămâne valabil și în continuare? Directorul Executiv al APE, Victor Chirilă:

Victor CHIRILĂ: Dacă analizăm, transformările, schimbările democratice care au avut loc în ultimii doi ani în R. Moldova, dacă luăm în considerare schimbările survenite în relațiile cu UE, cu statele UE, inclusiv cu vecinii, putem spune că Moldova este o istorie de succes. Dar, dacă comparăm aceste schimbări, aceste succese cu ambițiile noastre, cu obiectivele pe termen mediu și lung, atunci cred că ar fi mai bine să spunem că este o istorie de succes în devenire și este de datoria noastră să nu ratăm acest lucru. Nu vorbesc doar de politicieni, dar și de societate în general pentru că politicienii pot să rateze acest lucru dacă și noi vom fi habarnici, mai puțin interesați de îndeplinirea acelor obiective. Parteneriatul Estic deja ne-a adus o perspectivă a integrării europene, în Acordul de Asociere, care se negociază actualmente, este clar scris că R. Moldova urmează să se integreze economic în piața comună a UE. Acest lucru înseamnă absorbția internă a standardelor tehnice, a legislației și a instituțiilor UE. De fapt, înseamnă un pas enorm spre integrarea politică. Evoluțiile din ultimii cinci ani ne demonstrează că Politica Europeană de Vecinătate și Parteneriatul Estic ca instrument al Politicii Europene de Vecinătate este o politică evolutivă și pas cu pas vom ajunge la momentul în care va fi evident pentru toată lumea că integrarea politică a R. Moldova, a Ucrainei, Georgiei și a altor state care, într-adevăr, au ambiția și fac ceva real în sensul acesta, că această perspectivă este inevitabilă pentru ele. Cred că aceasta este și marea așteptare a multor susținători ai R. Moldova inclusiv din cadrul UE. Probabil că Summit-ul de la Varșovia va face referire din nou la Tratatul de constituire a UE, mai bine zis la articolul 49, dând de înțeles sugestiv că ideea de integrare politică a R. Moldova și a Ucrainei în UE este realizabilă și totul depinde de aceste țări ca să o transpună în practică.

Corneliu RUSNAC: Spre regret, timpul rezervat emisiunii noastre a expirat. Eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și vă reamintesc că ați

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 53, din 30.07.2011

ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert. Pe curând!